RADARS

Fem barri amb les persones grans

Recull de texts finalistes del

IV CONCURS de MICRORELATS

Barcelona

Barcelona, juny del 2026

Índex

3 Concurs de Microrelats

4 Projecte Radars

6 Alguien me sigue

8 Avui fem càrdio

10 Com s'ho fan els elefants per travessar muntanyes?

13 El baile eterno

15 El mapa en sus manos

17 El secret de l'àvia

19 Encara

21 Englantina

23 Entre realidades

25 L'últim assaig (que no ho era)

27 La memòria

29 La partitura de l'asfalt

31 Les mans

32 Lletraferides

33 L'ocell i jo

35 Nuestra cita semanal

38 Pastís de poma

40 Reencuentros en la vejez

42 Soledad

43 Xurros

IV Concurs de Microrelats

Amb motiu de l'èxit de les tres anteriors edicions celebrem el IV Concurs de Microrelats Radars.

El llibre que tens entre les mans és un recull de tots els texts finalistes.

Agraïm la participació del jurat, format per la Míriam Iscla, el Piti Español i el Ferran March, i del prejurat, format per l'Ana Moya Romero, el David Cañadas Bustos, el Jaume Puig Ustrell, la Laura Reinón López, la Montse Milian Massana i el Ramon Balcells, de l'Escola d'Escriptura de l'Ateneu Barcelonès.

I, sobretot, als i les que heu participat amb els vostres relats i a les persones que formeu part de la xarxa Radars, a tots i totes vosaltres...

Projecte Radars

És una **xarxa de prevenció** i **acció comunitària** liderada pels **Serveis Socials bàsics**. Des del projecte Radars volem fer créixer i reforçar les relacions de les **persones grans** amb el seu entorn, facilitar el seu accés als recursos i oci del territori, i augmentar el sentiment de pertinença al seu barri.

Els **objectius** de Radars són:

1. Pal·liar la soledat no volguda
2. Prevenir situacions de risc
3. Construir comunitats més sensibles i respectuoses

Tornar a vincular les persones grans amb el seu entorn per augmentar la seva qualitat de vida.

Algunes **dades** de l'any 2025:

- **56** **barris** Radars
- **368** persones **voluntàries**
- **59.942** **trucades** d'acompanyament
- **2.404** persones **usuàries**
- **198** **activitats** de vinculació

barcelona.cat/radars

Microrelats finalistes

Alguien me sigue

Franklin Rojas Suárez

Gràcia (Barcelona), 60 anys

Desde hace un tiempo camino por la Vila de Gràcia con la extraña sensación de que alguien conoce de antemano todos mis pasos.

No siempre. Solo en ciertos momentos, como cuando cruzo la plaza de la Virreina temprano por la mañana o cuando espero el bus del barrio al caer la tarde. Entonces aparece, a unos metros de distancia. Nunca se acerca demasiado.

La primera vez apenas lo noté. La segunda, pensé que era casualidad. Mi barrio está lleno de ancianos que caminan sin prisa, como si el tiempo les perteneciera.

Pero este hombre es distinto. Camina erguido, apoyándose apenas en un bastón oscuro que más parece señalar el camino que sostenerlo.

Si me detengo frente a un escaparate, él también se detiene. Cuando continúo, él continúa.

Una tarde, en el paseo de Sant Joan, decidí esperarlo sentado en un banco.

El hombre llegó sin vacilar, como si supiera desde siempre que ese encuentro ocurriría. Se sentó a mi lado sin pedir permiso.

Durante un rato observamos el parque en silencio, los niños corriendo, una mujer leyendo bajo los plátanos, un perro persiguiendo hojas secas de otoño.

—¿Nos conocemos? —pregunté al fin.

Sonrió con una paciencia casi afectuosa.

—Todavía no.

Su voz me resultó inquietantemente familiar.

Entonces lo vi mejor, esa mancha en el dorso de la mano derecha, la pequeña cicatriz junto a la ceja izquierda. Sus ojos.

Sentí un vértigo leve, como si el tiempo hubiera dado un paso en falso.

—No te preocupes —dijo—. Solo camino contigo para asegurarme de que lleguemos.

—¿A dónde?

El hombre apoyó el bastón en la tierra y señaló el camino.

—A convertirte en mí.

Avui fem càrdio

Raül Àlvarez Cuenca

L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona), 28 anys

La Dolors, que s'acosta als vuitanta i no ha pujat a una bici des dels set anys, agafa el manillar amb la voluntat de no caure. Els artells se li inflen i es tornen vermells, el pols se li dispara i només pensa que, caigui o no caigui, no podrà baixar del petit seient sense passar per urgències després. Però poc li importa; ha fet moltes coses, algunes de bones i d'altres... millorables, però el que importa, es diu a si mateixa mentre agafa aire, és fer-les. Es visualitza lliscant per una carretera d'asfalt enfosquit, amb el Mediterrani a mà dreta i una muntanyeta agradable a l'esquerra. Omple els pulmons, inspirant la sal del mar, i inclina el cos una mica cap endavant per agafar millor la corba.

Pedaleja sense esforç i es deixa portar per la gravetat, sent com els músculs de les cames s'enforteixen i, per un moment, creu veure, allà al final del trajecte, un poble de cases blanques que prepara els focs artificials per a quan arribi ella. Esmola els ulls; aquella victòria no se li escaparà per res del món.

Agafa velocitat i rememora aquell viatge de fa un parell d'anys a Cubelles. La seva amiga Roser va encarregar un pastís d'aniversari i, quan es va proposar bufar les espelmes, van esclatar, repartint engrunes dolces per tota la taula de l'apartament. Recorda com se la va mirar, i a ella esforçant-se per no riure.

La Dolors somriu mentre planeja una revenja apropiada. Potser un d'aquells cigarrets explosius (és clar que la Roser no fuma), o bé escriure una esquela sobre la seva pròpia mort (tot i que repetir-se no té gràcia). Mentre li dona voltes, sent uns copets a l'esquena. És el Ricardet, que li pregunta si ja ha acabat amb la bici estàtica.

—T'esperes, que he arribat abans.

Com s'ho fan els elefants per travessar muntanyes?

Aitor Mata Pons

Nou Barris (Barcelona), 37 anys

Quan era petit pujava moltes tardes al pis 6è 7a.

L'Hermínia sempre tenia alguna cosa preparada per berenar: pa amb oli, unes galetes o una poma.

—Primer el berenar, després els deures —solia dir-me.

M'ajudava amb les multiplicacions i les redaccions. Però jo sabia que tot això només era el tràmit. Quan acabàvem, s'asseia al sofà i em mirava per damunt de les ulleres.

—Avui vols un conte de romans o una de les meves històries?

A mi m'agradaven totes dues opcions.

Em parlava de com ajudava a les veïnes amb la compra, de com feien torns per cuidar la canalla, o de com portava sopes i conversa a qui se sentia sol. I tot això sense descuidar casa seva.

Un dia, emocionat, li vaig parlar d'un general que travessava muntanyes amb elefants.

—Imagina't, elefants caminant per la neu —li vaig explicar.

L'Hermínia va riure en un primer moment, però a continuació va fixar la mirada en mi.

—Perquè uns quants travessin muntanyes, moltes altres han de quedar-se a casa.

Aquella frase se'm va quedar al cap i a la nit vaig buscar més informació sobre aquell general. Vaig esbrinar que tenia una esposa anomenada Himilce i em va fer gràcia que el seu nom s'assemblés una mica al de l'Hermínia.

Avui dia l'Hermínia gairebé no surt de casa i la seva memòria s'ennuvola algunes vegades.

Cada tarda, sempre que puc, li truco i li explico coses petites: la feina, el barri, algun record.

Ella escolta en silenci.

Un dia li vaig tornar a parlar dels elefants.

—Ja han travessat aquelles muntanyes nevades? —va preguntar.

Quan penjo, penso que potser la història recorda generals, exèrcits i elefants. Però jo sempre recordaré el nom de qui es va quedar a casa perquè els altres poguessin travessar les muntanyes: l'Hermínia.

El baile eterno

Rubén Sánchez Borrego

Gràcia (Barcelona), 42 anys

Les gustaba bailar. No lo sabían la primera vez que subieron juntos al autobús. Les bastaba con saber el nombre el uno del otro y confiar en tener algo de suerte. El primer viaje fue corto pero intenso. En los siguientes, antes de subir, les invadía a cada uno una mezcla de ansiedad e ilusión. En algún momento pensaban: ¿se acabará algún día? Pronto los viajes multiplicaron su frecuencia y las palabras y miradas iniciáticas se convirtieron en caricias. De repente les sorprendió una idea aterradora: no sabían vivir el uno sin el otro. Un día, ella le preguntó: ¿crees que, si mañana nos despertáramos sin recordar nada el uno del otro, volveríamos a enamorarnos? Cuando se quisieron dar cuenta, para el siguiente viaje ya habían acumulado una buena ristra de recuerdos y ya no les hacía falta hablar solo del presente. Podían hacerlo sobre el pasado y, por qué no, del futuro. Tanto fue así que la preocupación ya no se dirigía hacia ellos mismos, sino al pequeño bebé que les robó las noches y las caricias.

Aunque ahora la vida se había vuelto agotadora, seguían bailando mientras podían. El autobús no paraba y a él siguieron subiendo más hijos, también yernos, nueras y nietos. Los baches en el camino fueron dejando cicatrices, pero solo había una dirección en la que avanzar. Cuando el autobús se quedó vacío, siguieron bailando. Ya no eran jóvenes, ni ágiles, ni atractivos. Esa mañana despertaron y ella le miró extrañada. ¿Quién era aquel hombre de pelo blanco y mirada cálida? ¿Lo había visto antes? Él recordó lo que un día le preguntó cuando eran jóvenes. Pero ya no importaba la respuesta; en la memoria que habita la piel tenían todo lo que necesitaban. Después de la última caricia, el autobús paró.

El mapa en sus manos

Niurka Antia Moscoso González

Sants-Montjuïc(Barcelona), 61 anys

Doña Rosa encontró el mapa doblado entre las páginas de un viejo libro de poesías. Era un plano de la ciudad de hace cincuenta años, amarillento y con ese aroma a tiempo guardado que solo tienen los tesoros olvidados. Al extenderlo sobre sus rodillas, notó algo asombroso: las líneas azules de los ríos y las rutas marcadas en tinta negra parecían fundirse con las venas y arrugas de sus propias manos.

Con un dedo tembloroso pero decidido, comenzó a recorrer las calles de su memoria. En la intersección de la avenida Mayo, recordó el aroma del café donde conoció al amor de su vida; en el pequeño punto verde del parque, revivió las risas de sus hijos corriendo tras una pelota imaginaria. Cada tachadura en el papel no era un error, sino una cicatriz de aprendizaje; cada camino cortado, una invitación a buscar una nueva ruta.

Entendió entonces que no necesitaba un GPS para saber dónde estaba. Su ubicación actual no se medía en coordenadas, sino en la paz de haber caminado con integridad. Al cerrar los ojos, el mapa dejó de ser papel para convertirse en sentimiento.

Rosa sonrió, aferrando el plano contra su pecho. Comprendió que envejecer no es perder el rumbo, sino convertirse en el propio guía. Sus manos ya no solo sostenían un mapa; ellas eran el mapa de una aventura que seguía sumando paisajes de sabiduría en cada nuevo amanecer. Porque mientras haya memoria para recordar y ojos para ver la belleza en lo pequeño, el viaje siempre vale la pena.

El secret de l'àvia

Marisa Rando Romero

Horta-Guinardó (Barcelona), 55 anys

La meva àvia es va quedar vídua de jove i potser per això sempre ha estat del morro fort.

Vivia en un poble de la Costa Brava, en una casa de pedra fosca i humida. Era filla i neta de mariners, i deia que era descendent d'un pirata famós.

A l'estiu, quan hi anàvem a passar les vacances la meva germana Sara i jo, ens explicava històries d'aventures i batalles navals, d'aquell parent nostre que fou corsari per Anglaterra i que assaltava els galions espanyols que tornaven de les Amèriques carregats de tresors.

Aquells relats, narrats abans d'anar a dormir, teixien somnis de sang i foc, de cofres enterrats, d'espases i canons, d'illes i de tresors d'or i plata.

Tots els estius, l'àvia obria una finestra a la imaginació i amb una petita barca ens portava a alguna platja solitària on somiàvem desperts.

Vam passar molts estius meravellosos, fins que l'àvia va iniciar el seu declivi.

L'últim any ens va regalar un quadern molt antic, el diari del pirata. Estava escrit en anglès i a l'última pàgina hi havia un mapa.

La meva germana i jo vam voler creure l'àvia quan ens va prometre que aniríem junts a buscar el naufragi. Però quan s'acostava Nadal va morir.

Després de molts anys hem contactat amb un grup de cercadors de tresors.

Aquest estiu anirem a Florida; ells posaran el vaixell i nosaltres el diari.

Encara queden tresors per descobrir.

Encara

Jordi Bonet Garcia

Gràcia (Barcelona), 59 anys

Quan l'Antònia va fer setanta-vuit anys, el seu net li va preguntar si tenia por de fer-se vella. Ella va riure amb aquell somrís que semblava fet de paper de seda.

—Fer-me vella? —va dir—. Fa anys que m'hi dedico.

L'Antònia vivia en un pis petit i atrotinat ple de plantes amb fulles que s'entrellaçaven les unes amb les altres, com si cerquessin altres històries. Cada arruga del seu rostre era un camí: la del front, el traçat d'una decisió coratjosa; la de les comissures dels llavis, el record d'algun dol; les dels ulls, el senyal d'haver rigut sovint a la vida.

Al matí, quan anava a comprar s'aturava a parlar amb tothom. Amb alguns veïns es coneixien de tota la vida. Hi havia altres persones que només veien una dona gran que caminava a poc a poc. Però dins seu hi bullia una multitud: la nena que corria descalça, la mare sempre atenta, l'amant que esperava una carta, la treballadora infatigable, l'amiga fidel.

La vellesa no les havia esborrat, només les havia ordenat com les pàgines d'un llibre esgrogueït.

A les tardes aprenia francès amb el mòbil. —Encara? —li deien. I ella assentia. Encara. Encara s'emocionava en veure una fotografia antiga on apareixia el seu difunt marit; encara es lamentava si se li mullava l'abric amb la pluja; encara plantava llavors sense saber si veuria florir les flors.

Aquell vespre, el net se'n va anar amb una idea diferent de la vellesa. I l'Antònia, asseguda a la vella cadira del balcó, va pensar que envellir era això: aprendre a escoltar sense pressa totes les veus que portava a dins, mentre el sol s'amagava amb recança, com si volgués allargar una estona més el dia.

Englantina

Montse Aniento

Sant Martí (Barcelona), 65 anys

Axí com cell qui 'n lo somni es delita
é son delit de foll pensament vé,
ne pren á mi qui l' temps passat me té
l' imaginar qu' altre bé no hi habita
sentint venir l' aguayt de ma dolor,
sabent de cert qu' en ses mans he de jaure
temps de venir en ningun bé 'm pot caure
ço qu' es no res en mi es lo millor.

Aquesta nit l'he passada llegint Ausiàs March. He buscat les velles cintes d'en Raimon per escoltar aquells versos que, de cop i volta, han guanyat sentit...

Ni en els meus somnis més llunyans hauria imaginat mai que em podria enamorar com un adolescent a aquestes altures de la meva vida, quan ja la jugo gairebé en temps de descompte. No sé què té aquesta dona, però em té el cor robat. No la conec, ni tan sols sé com es diu, encara que per a mi sempre serà l'Englantina.

Com aquesta flor, que creix enmig del bosc, ella també es troba enmig d'on —n'estic ben convençut— no hauria d'estar. Penso que és innocent, incapaç de fer-li mal ni a una mosca. Està allà tancada per una errada de la justícia. Tan sols sé que cada dia espero amb més impaciència el seu passeig amunt i avall d'aquell pati cercat amb tanques electrificades. —Amor meu, no t'acostis. No vull que et passi res.

Li costa caminar. Ara fa uns dies que no la veig. I l'enyoro. Penso que ella també s'ha fixat en mi. Darrere les seves ulleres de sol, ben segur que s'amaguen uns ullets que s'omplen de guspires cada cop que em veuen, assegut pacient al mateix banc, a la mateixa hora, amb fred o calor, amb pluja o vent. I un dia més, l'espero...

Entre realidades

Juan José Puig Prieto

Sant Martí (Barcelona), 61 anys

Trataba de componer figuras en el aire con el humo del cigarrillo. Formaba parte de los requisitos para ser popular. Como saltar más alto, escupir más lejos, acertar con la piedra a los cristales polvorientos del ventanal de la casa abandonada o mear el chorro más largo. En esto último, fue imbatible durante cuatro veranos. Once metros avalaban su vejiga (hasta que llegó Ramón, que hizo catorce). Recordaba, con orgullo, las palmadas en la espalda y la admiración que causaba. ¡Qué tiempos! Veía, difuminadamente, el rostro adolescente de Laura, iluminado por el entusiasmo. El mismo semblante, ahora ya oscuro, con el que lo ayuda a sentarse en el inodoro cuando tiene que orinar, para que no se moje las zapatillas. De pronto, entre la bruma del ambiente, ve dos siluetas, aparentemente desconocidas. Él no se puede mover y el baño se cubre todo de agua. Es ella. Se gira hacia él, le dedica una gran carcajada y se aleja, cogida del brazo de Ramón.

Es la quinta vez que tiene este sueño.

Se incorpora, bostezando, con algo de desazón y cierta espesura mental. Abre la ventana y comprueba que todo sigue en orden: el sol despunta por el este, está en Barcelona y, en una de las terrazas del edificio de enfrente, le espera la mirada de Laura tomando un café. Sonríe recordando. Dicen que la vejez es vivir del pasado. Curioso, pues jamás, en sus 87 años, tuvo un presente con un deseo de futuro tan claro.

L'últim assaig (que no ho era)

Andreu Mas Bosch

Gràcia(Barcelona), 67 anys

Quan la Teresa va comentar que s'apuntava a teatre, el seu fill va pensar que era una manera elegant d'omplir els dimarts. Ella, en canvi, sabia que era una manera de tornar-se a omplir a si mateixa.

Tenia setanta-vuit anys i una veu que feia temps que només servia per demanar el pa i renyar el gat. El primer dia d'assaig li tremolaven les mans. El segon, també. El tercer, ja tremolava tot el grup, però de riure. Van començar fent veure que eren arbres. Després, tempestes. Un matí van ser records.

A l'escenari —quatre focus i una cortina que grinyolava—, la Teresa va descobrir que la memòria no era una motxilla feixuga, sinó un armari ple de vestits.

Es podia emprovar la noia que va estimar massa, la mare que no arribava a tot, la vídua que va aprendre a dormir en diagonal. Cada personatge era seu i no ho era. I en aquell joc hi havia una llibertat nova.

La nit de l'estrena, quan va dir el seu monòleg, no va pensar en les arrugues ni en el bastó recolzat a la cadira. Va pensar en la respiració compartida amb els altres, en la mirada atenta del públic, en el silenci que precedeix l'aplaudiment. Aquell silenci li va semblar jove.

En acabar, no va sentir que tornava a casa. Va sentir que s'enduia l'escenari a dins. La vellesa no era un epíleg: era el moment en què la seva veu deixava de demanar permís. I aquesta vegada, ningú no la feia callar.

La memòria

Gaspar Albert Lozano
Gràcia (Barcelona), 69 anys

El lladregot va veure les claus posades al pany d'una de les portes que anava inspeccionant. Eren prop de les tres de la matinada i ja estava cansat de voltar. Feia massa temps que no arreplegava res i ara es trobava davant d'un cop de sort. Sigil·losament, va obrir la porta i es va trobar davant un petit saló amb la tele encesa i uns auriculars endollats, que reposaven en la butaca just enfront. Al piset, només se sentia la respiració forta i cadenciosa d'algú que dormia al final del passadís. Amb molta cura s'hi va apropar i va poder veure l'ombra d'una dona, ja gran, dormint abraçada a una bossa de cuir i mig tapada per una manta feta a mà. Als peus del llit jeia una orgia de nines desgavellades i coixins. Il·luminava tènuement la cambra el llum de la cuina que era a prop. Damunt la pica va trobar un got de llet a mig consumir amb les restes d'una magdalena i una llauna decorada oberta amb magdalenes i galetes. Va agafar-ne una i se la va cruspir d'un mos. En sortir, va apagar el llum.

Un cop al menjador, va apartar els auriculars i va seure a la butaca, esgotat. Els anuncis de la telebotiga s'anaven repetint hipnòticament, sense parar.

Quan va obrir els ulls, la bona dona era davant seu, asseguda a l'altra butaca. Se'l mirava amb tendresa i en veure'l despert li va dir:

—Ai, Manel, fill meu. Ja em pensava que no tornaries mai més a veure la mare.

La partitura de l'asfalt

Jose Bermúdez Ramon

Santa Coloma de Gramenet(Barcelona), 54 anys

El jove del quart pis sempre passava per davant de la porteria amb els auriculars posats, encapsulat en un soroll que l'aïllava del món. Ignorava que, darrere els vidres entelats de la planta baixa, el senyor Manuel no només el mirava, sinó que el "traduïa".

En Manuel té vuitanta-dos anys i una sordesa que ell en diu "selectiva". Afirma que ja ha sentit prou laments, així que ara prefereix escoltar els colors. Per a ell, la vellesa no és el silenci d'una biblioteca buida, sinó la vibració d'una orquestra de barri.

A les deu, el taconeig de la senyora Rosa sona a staccato; va amb pressa al mercat perquè sap que a aquesta hora arriba el peix fresc. A les dotze, l'arrossegament de les cadires de la terrassa de sota és un contrabaix profund que marca l'hora del vermut. En Manuel anota aquests ritmes en una llibreta de pentagrames groguencs.

Un dimarts, el jove es va aturar. Se li havien trencat els cascos. El silenci del noi era absolut, gairebé espantat. En Manuel va obrir la finestra i, amb aquella veu que conserva la textura del paper de vidre i la mel, li va dir:

—No pateixis, fill. Si escoltes amb atenció, el barri avui sona a rumba.

Li va lliurar la seva llibreta. El noi va llegir les anotacions sobre el ritme dels carrets d'anar a comprar i el compàs de les persianes en pujar. Per primera vegada en mesos, el jove no va mirar el mòbil. Va mirar en Manuel. Va descobrir que la vellesa no era una espera, sinó una forma diferent de presència, una biblioteca de ritmes que ell encara no sabia ballar.

Aquella tarda, al barri, no hi va haver solitud, només una sintonia compartida entre dues generacions que, per fi, vibraven en la mateixa freqüència.

Les mans

Mireia Sanchez Belso

Vilassar de Mar (Barcelona), 47 anys

Com arrels cercant l'aigua en la terra seca, les seves mans s'entortolliguen i corsequen en la vellesa, després d'anys i panys de dansar amb l'ordit al teler; de feinejar a l'hort de casa; de suportar el fred de l'hivern a la fàbrica i a sota el sostre d'una llar on les finestres no tancaven.

Les seves mans, desfigurades per l'artrosi, tacades pel pas del temps, ens parlen de la seva vida, anys de durícies i callositats ignorades, que de mica en mica es va apagant com la de l'arbre que no arriba a abastir-se de prou aigua.

Però aquestes mans no entenen de resignació, i de tant en tant els arriba una petita alegria: una carícia al cap dels besnets quan la venen a veure; la suavitat d'un pinzell nou quan toca anar a l'estudi d'art; o la frescor a les fulles de les plantes del jardí de la residència per on passeja a primera hora del matí. Semblen detalls insignificants, però per a ella són vida: l'última saba que la manté dempeus.

Lletraferides

Aina Forteza Gomez

Sant Martí (Barcelona), 30 anys

Agafa el cigarret amb el mig dit que li queda. Li van amputar part de l'índex per salvar la mà de la infecció provocada pel tabac. Segueix fumant. Segueix desfermant-se del món que l'envolta. Diu el nom de l'avi quan veu el pare; a nosaltres ens somriu distreta. Avui l'he vingut a veure després de l'escola. M'assec amb l'uniforme al sofà, fico les cames sota la taula braser. Les cortines són gruixudes i deixen l'estança en la penombra. No sap qui soc, però és capaç de veure que no faig bona cara. —És que ahir vespre em vaig quedar desperta fins tard —li explico. Em mira en silenci, i sembla que ho entén, tot i que no hagi dit res. Fa una calada, dues. De sobte confessa:

—Quan era petita m'amagava sota els llençols i llegia fins a la matinada. Em pica l'ullet. Aprenc que estem fetes del mateix: d'històries i insomni. Tardarà dies o setmanes a tornar a fer una frase sencera. Acabo els deures al seu costat, li faig un petó abans d'anar a casa per sopar. Segueix fumant.

L'ocell i jo

Maria Prat Quiñones

Sant Andreu (Barcelona), 65 anys

És un gest bonic de les persones grans compartir el seu espai amb un animalet. Passejar amb un gosset o bé estar a casa amb un gatet reposant als genolls. Potser han envellit junts, sabent de les seves vides i han compartit llargues converses en silenci.

Jo tinc un ocellet que em segueix com si em volgués dir alguna cosa. Me l'he trobat en diferents llocs. Potser són imaginacions meves, però crec que sempre és el mateix ocellet. És bonic somiar que és el meu company. Quan el sento piular, capto l'energia de la meva mare, que m'ha deixat fa poc. Em diu que estigui tranquil·la, que ella sempre estarà amb mi i que notaré la seva companyia en el detall més petit.

Soc incapaç de comunicar-m'hi. Quan la veig, freno el vol i baixo fins al seu costat. No puc parlar el seu idioma. Piulo molt baixet, tranquil·lament. Vull fer-li entendre que no està sola, que estic amb ella.

Sento que li agrada la meva presència, però que potser pensa que som ocellets diferents que anem parant al seu costat. Que venim a menjar-nos les molles del croissant o a picotejar el terra buscant aliment. Però no! No m'aparta del seu costat i em somriu. Intueix alguna cosa! Com li podria fer entendre que sí, que soc jo! De vegades, parant el vent entre les fulles de les branques d'un arbre de la Rambla, espero que vingui a la terrassa on anàvem juntes a prendre cafè. Quan s'asseu, noto que em recorda i s'entristeix un instant. Llavors volo suaument fins a la vora de la seva taula o fins al respatller de la cadira del costat. Piulo molt baixet. Ella somriu i recupera el seu semblant tranquil. Ha començat a comprendre?

Nuestra cita semanal

La brisa de la mañana acariciaba la arena de la playa de Calella cuando Carmen clavó su bastón junto a la toalla. A su lado, Pilar ya estaba sentada, mirando el mar como quien escucha una conversación familiar.

—Hoy está tranquilo —dijo Pilar.

—Como nosotras —respondió Carmen, sonriendo.

No siempre había sido así. Durante años, ambas habían vivido deprisa: trabajos, hijos, despedidas. Ahora el tiempo tenía otra textura, más lenta, más honesta. Se permitían silencios largos sin sentirse incómodas.

Un perro pequeño, de pelo blanco revuelto y mirada curiosa, apareció de pronto y empezó a olisquear la bolsa de Pilar.

—Mira este —rió Carmen—. Tiene más energía que mis nietos.

El perro se sentó frente a ellas, moviendo la cola con insistencia. Pilar le ofreció un trozo de galleta.

—Se parece a nosotras —dijo—. Insiste en quedarse donde se está bien.

Carmen miró el horizonte. A lo lejos, se oía a una pareja discutir. Más cerca, un hombre corría como si llegara tarde a algo invisible.

—Antes pensaba que envejecer era perder cosas —murmuró—. Ahora creo que es elegir mejor lo que queda.

Pilar asintió despacio. El perro se tumbó entre ambas, como si hubiera decidido formar parte de aquella rutina recién inventada.

—Y también es empezar otras —añadió Pilar—. Como venir aquí cada martes sin excusa.

El sol ascendía, trayendo consigo una calidez que iba más allá de la luz del día. Carmen cerró los ojos un momento.

No eran invisibles. No estaban al margen. Seguían aprendiendo a estar, a compartir, a reírse de lo que antes dolía demasiado.

El perro ladró suavemente, como si confirmara el acuerdo.

Y el mar, paciente, siguió escuchando.

Pastís de poma

Relat premiat

Olga Vallverdú Balmaña

Sant Lluís (Menorca), 56 anys

La Dolors ha sentit fressa al pis de dalt i li ha estranyat perquè la neboda de l'Assumpció el va buidar quan la seva tia va morir fa un any. Li va portar dos geranis blancs, una espina de Crist i una costella d'Adam que ara se la miren mentre fuma al balcó. Al carrer veu dos nois carregant una taula de tres potes del costat del contenidor. Okupes, el que li faltava! Comprova tots els panys de la porta. A l'edifici havien estat sempre quatre famílies, però ara és l'única que queda a la finca més vella de Sant Pere Màrtir, entre els carrers Jesús i Maria. "A veure qui els fa fora", pensa mentre s'acaba el tallat que s'ha fet amb les darreres gotes de llet. N'hauria d'anar a comprar, però això són vuitanta-dos graons, els mateixos anys que fa avui. Podria celebrar l'aniversari amb un pastís de poma, però tampoc té farina. Ni sucre. Ni pomes.

Triga una eternitat per baixar les escales i té por de creuar-se amb els nous inquilins, però finalment arriba a la botiga. Agafa dos litres de llet, però un paquet d'arròs se la mira i recorda que el va acabar fa dos dies. Deixa una llet i la canvia per l'arròs. Calla! Ara entren els okupes. Duen els cabells rapats i un munt d'arracades els pessiguen la cara. La Dolors dubta entre la farina i l'arròs quan una d'elles se li atansa. —Hola, veïna, som l'Elisabeth i la Judith. Vol que l'ajudem?

A la cuina, la Dolors bat els ous mentre les noies desen la llet, l'arròs i la farina. La Ju ha dit que li encanta el pastís de poma.

Reencuentros en la vejez

Francisco Juan Pons Mascarilla

Sant Andreu (Barcelona), 78 anys

El café de aquel bar de gasolinera —con una sacarina— era bueno, bueno. Mientras saboreaba el descafeinado, mi amigo ponía gasolina en su coche.

José (con acento) era el único amigo de juventud que me quedaba. Éramos de la misma quinta, aunque él siempre ejerció como un hermano durante años: ayudándome con trabajos, prestándome dinero... Cuando quedábamos para charlar, rememorábamos los tiempos del montañismo, la universidad, las novias... Éramos el día y la noche, la aurora responsable y el arrebol, el eterno fuego fatuo: Él —José—, y yo.

En la cita pretendía explicarle mis últimas gestas, ansioso como siempre; pero esta vez me contuve y me propuse escucharle. ¡Bomba! Acababa de superar un cáncer: era una primicia para mí, y me comentó el tema sin darle mucha importancia.

Con parsimonia, me relató el diagnóstico, el tratamiento, una recaída, un rocambolesco viaje a Francia, a tratarse con un especialista mundialmente famoso y, ¡voilà!, todo controlado. Éxito. Marco Aurelio en persona. El estoicismo tomando café.

Siempre se cuidó, especialmente al jubilarse: sus sesiones de estiramientos en el gimnasio, caminar y caminar, e incluso subir a algún monte. A altitudes que le permitiesen evocar sensaciones de juventud. Como si resucitase parcelas del pasado. Yo, en cambio, materialista total (ni histórico ni dialéctico): preocupado por los bienes materiales. Aprendiz de consumista.

Acabó su exposición, su puesta al día, y me preguntó: —¿Cómo te trata la vida? —Llena de regalos —afirmé—. Tengo una vejez diversa; algo de dinero y, últimamente, dones. Los enumeré: una operación de cataratas excelente y vuelvo a llevar corbata cada día. No estoy obligado a gustar a nadie, excepto a mi dama y a mi amigo. Ese amigo eres tú.

Me cogió una llorera en medio del bar y pedí otro café, con dos, dos sacarinas.

Soledad

Cristina Arroyo Martín

Ciutat Vella (Barcelona), 42 anys

Tres hijos, cuatro nietos y un bisnieto. Dos tías, cinco primos, una hermana y ningún sobrino.

Mil ochocientos treinta y cinco días sin saber de ninguno.

Soledad vivía en la calle con sus cuatro amigos: la manta de topos rojos, el abrigo con capucha, los zapatos roídos y un libro de *Alicia en el país de las maravillas*.

Fue todo lo que encontraron aquella noche de frío, viento y granizo.

No hubo funeral, no hubo entierro. Solo una placa sin nombre y un silencio eterno.

Mil ochocientos treinta y cinco días hasta que alguien cercano supo que se había ido.

Soledad marchó sin dejar ningún recuerdo más que un girón de rabia en algunos de los que la conocieron.

Xurros

Pilar Subirana Bertran

Vic (Barcelona), 71 anys

—Hola, bonica! Què heu fet avui a l'escoleta?

—Xurros!

—Heu menjat xurros?

—Eren de plastilina!

Encara no tinc prou present que els nens no mengen sucre.

—Aquestes joguines són del papa quan era petit?

—Sí, preciosa, tinc una foto de quan jugava amb els cliks.

—I la teva mama, qui és?

—La meva mare era l'àvia Rosa, però ja no hi és.

—Que s'ha mort?

Glups! Ara ves a saber què li han explicat els seus pares...

—Sí, ara és al cel, potser és una estrella o un àngel.

—Que té ales?

—No ho sé, ja no la podem veure.

—Un dia la vaig veure a casa.

—Vols dir?

—Sí, el papa té fotos i li feia l'avió quan era petit.

—Ah! És clar.

—Àvia, l'anem a veure?

—Si vols... Puja a la falda, tanquem els ulls i ens posem ales.

—Fru-fru...! Ziuuu...!

Això sí que és un viatge a l'espai! Tot és possible!

—Has parlat amb la teva mama?

—Sí, m'ha dit: quina nena tan bonica és la Laia!

—A mi m'ha dit que li agrada la xocolata.

—És cert, li agradava molt la xocolata desfeta amb xurros!

—De plastilina?

—Dels que es mengen!

—Són bons?

—Moltíssim, era molt llaminera. Saps Laia? Jo quan era petita no tenia plastilina, ni xurros per surar a la piscina.

—I com jugaves?

—Feia xurros i pastissos amb el llot de la riera quan ens anàvem a banyar.

—Em fas xurros de menjar?

Ara, gràcies a tu, puc tornar a tenir tres anys perquè n'he acumulat setanta, em puc enfilar escales amunt i avall amb els ulls tancats, saltar a peu coix, a la xarranca, fer juli a la corda, disfressar-me, ser petita a la falda de la mare i fer bategar les ales per divertir-me en nous vols.

Consulta tots els relats presentats al concurs:

barcelona.cat/radars

RADARS

Fem barri amb les persones grans

barcelona.cat/radars